

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 238/2018-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Školská 257, Veľký Slavkov, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marcel Mašan, vo veci namietaného porušenia jej základných práv na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 207/2016 z 27. marca 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 39/2018 zo 14. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 39/2018 zo 14. marca 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 39/2018 zo 14. marca 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátskej kancelárie JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Školská 257, Veľký Slavkov.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 18. júla 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 207/2016 z 27. marca 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 39/2018 zo 14. marca 2018 [(ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) (spolu aj „napadnuté rozhodnutia“)]. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

2. Sťažovateľka v podanej sťažnosti uviedla, že vystupovala v procesnom postavení žalovanej v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 86/2011 o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Rozsudkom č. k. 9 C 86/2011-307 zo 14. júla 2016 okresný súd určil, že do dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ] patria v rozsudku bližšie špecifikované nehnuteľnosti. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť oprela o dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol s tým, že dovolanie nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, a s poukazom na právne závery vyjadrené v rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 sa nezaoberal prípustnosťou jej dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 CSP. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 86/2011-307 zo 14. júla 2016 a napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorých okresný súd a krajský súd nevzali do úvahy existenciu zásadného dôkazu, a to vyhlásenia svedka [REDAKOVANÉ], v ktorom uviedol, že 30. júla 2008 podpísal súhlas na vysporiadanie pozemkov vydržaním v prospech sťažovateľky, pričom takýto súhlas podpísal 13. novembra 2008 aj nebohý [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka ďalej namieta, že krajský súd viedol dokazovanie jednostranne, vôbec sa nezaoberal odvolacími dôvodmi uplatnenými v ňou podanom odvolaní, jeho skutkové a právne závery sú v rozpore so zisteným skutkovým stavom, a preto je napadnutý rozsudok krajského súdu arbitrárny a nepreskúmateľný. Sťažovateľka zastáva názor, že tým, že dovolací súd sa nezaoberal prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP napriek tomu, že neprípustnosť kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP nevyplýva priamo zo zákona, porušil právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces.

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ňou označených práv (bod 1) rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 86/2011-307 zo 14. júla 2016, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na

ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka krajského súdu, ako aj predsedníčka najvyššieho súdu. V liste sp. zn. Spr 70/2018 z 11. októbra 2018 predsedníčka krajského súdu uviedla: „*Obzvlášť právne vzťahy v súkromnom práve akými sú aj dobromyseľnosť na účely vydržania treba posudzovať z hľadiska súkromného presvedčenia dotknutých osôb objektívne. Tunajší súd vysvetlil, z akých dôvodov nemohol akceptovať vnútorné presvedčenie sťažovateľky o jej dobrej viere. Na relevantné otázky poskytol odpoveď a nestotožňujeme sa s názorom sťažovateľky, že na jej prípad nedali odpoveď podústavné normy právneho poriadku.*“ Predsedníčka krajského súdu navrhla s poukazom na argumenty predsedu senátu uvedené v jeho vyjadrení sťažnosti nevyhovieť. Predseda odvolacieho senátu vo svojom vyjadrení uviedol: „*Rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 14.07.2016, č. k. 9C/86/2011-307 bolo žalobe vyhovené. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie sťažovateľka. O odvolaní sťažovateľky Krajský súd v Prešove rozhodol rozsudkom zo dňa 27.03.2017, č. k. 7Co/207/2016-349 a to tak, že odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil. V odôvodnení rozsudku poukázal na správne skutkové a právne zistenia sudu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Zároveň poukázal na právne významný dôkaz, a to výsluch svedka [REDAKOVANÉ], ktorý bol bratom neb. [REDAKOVANÉ]. Podľa vyjadrenia [REDAKOVANÉ] žalovaná sa starala o jeho neb. sestru [REDAKOVANÉ], a preto sa na žiadosť sestry [REDAKOVANÉ], ako odmenu za opateru, rozhodli spoločne s [REDAKOVANÉ] a neb. [REDAKOVANÉ] darovať sporné nehnuteľnosti žalovanej a za tým účelom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podpísali súhlas k vysporiadaniu pozemkov vydržaním. Neskôr si ale [REDAKOVANÉ] svoj úmysel darovať sporné nehnuteľnosti rozmyslel a s darovaním nesúhlasil. K uzatvoreniu darovacej zmluvy v písomnej forme nedošlo. Žalovanej tak chýbal právny titul umožňujúci u nej vyvolať presvedčenie o nadobudnutí spoluvlastníckych podielov právneho predchodcu žalobkyní k nehnuteľnostiam tvoriacich predmet sporu. Zároveň sa v odôvodnení rozhodnutia poukázalo na to, že aj za predpokladu, ak by [REDAKOVANÉ] svoj postoj k darovaniu nehnuteľnosti v roku 2008 nezmenil a spolu s ostatnými súrodencami tieto neformálnou zmluvou daroval žalovanej, k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním nemohlo dôjsť*

v dôsledku neuplynutia 10-ročnej vydržacej doby. Žaloba vo veci samej bola podaná pred uplynutím doby potrebnej na vydržanie dňa 23.05.2011.

Odvolaací súd si zároveň dovoľuje upozorniť na vyjadrenie samotnej sťažovateľky v jej sťažnosti zo dňa 14.05.2018, v ktorej uviedla, že sporné pozemky preukázateľne užívala najmenej od roku 1992 s výslovným súhlasom vtedajších spoluvlastníkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Ak niekto užíva nehnuteľnosti so súhlasom vlastníka či spoluvlastníkov, takéto užívanie nemôže u neho vyvolať dobrú vieru v tom, že mu vec alebo právo patrí.“

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril najvyšší súd vo svojom stanovisku č. k. KP 3/2018-71 zo 14. septembra 2018, ktorý poukázal na zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu prijaté uznesením sp. zn. Plz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 a uviedol, že toto zjednocujúce stanovisko je aj obsahom nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 29/2018 z 22. mája 2018. Zároveň predsedníčka najvyššieho súdu poukázala na to, že aj v ďalších rozhodnutiach (napr. IV. ÚS 49/2018) ústavný súd v súvislosti s nepripustením kumulácie dovolacích dôvodov vyslovil, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli. Z týchto dôvodov najvyšší súd zastáva názor, že sťažovateľkou označené práva boli napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu porušené.

6. K vyjadreniam krajského súdu a najvyššieho súdu zaujala stanovisko sťažovateľka, ktorá v podaní z 15. novembra 2018 k vyjadreniu krajského súdu z 11. októbra 2018 uviedla: „Čo sa týka vyjadrenia Krajského súdu v Prešove máme za to, že v danom prípade zo strany súdu ako je aj zrejmé z vyjadrenia JUDr. Branislava Brezu, išlo o účelový výklad prezentovaných dôkazov, keď tento zobral do úvahy iba výpoveď [REDAKOVANÉ], že [REDAKOVANÉ] úmysel darovať pozemky sťažovateľke si rozmyslel. V tomto smere si treba uvedomiť, že pôvodne bolo úmyslom [REDAKOVANÉ] darovať sťažovateľke podstatne viac pozemkov, ktoré [REDAKOVANÉ] vlastnil, čo je nesporne preukázané a k čomu sa jednoznačne vyjadril [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sa rozhodol darovať iba tie pozemky, ktoré boli uvedené v písomnom prehlásení, pričom súd pri svojom rozhodovaní sa nijakým spôsobom nevysporiadal s existenciou písomného súhlasu, ktorý je v rozpore so závermi

Krajského súdu v Prešove a spôsobom výkladu svedeckej výpovede [REDAKOVANÉ] vo vzťahu k zámerom [REDAKOVANÉ], o spôsobe nakladania so spoločnými pozemkami. Taktiež si JUDr. Branislav Breza účelovo vyložil prehlásenia sťažovateľky, že predmetné pozemky užívala najmenej od 1992 s výslovným súhlasom spoluvlastníkov, čo je pravda a nesporné, avšak podstatou nebola skutočnosť, že zapísaní spoluvlastníci [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] si boli vedomí, že predmetné pozemky užíva sťažovateľka, avšak súhlasili s tým, aby tieto užívala ako vlastné, čo následne deklarovali v darovacích zmluvách resp. prehláseniach v rámci ROEP. Je teda zrejmé, že súd si obsah týchto svedeckých výpovedí [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vyložil účelovo v neprospech sťažovateľky a v rozpore s existujúcimi dôkazmi, ktoré sú v tomto smere jednoznačné, keďže sú v písomnej podobe.“

Aj z tohto vyjadrenia je podľa sťažovateľky zrejmé, že krajský súd v dôsledku nesprávnej interpretácie skutkového stavu dospel k nesprávnemu právnemu záveru, čím porušil sťažovateľkou označené základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy. S vyjadrením najvyššieho súdu zo 14. septembra 2018 sa sťažovateľka v plnom rozsahu stotožnila.

7. Krajský súd (vo svojom vyjadrení z 11. októbra 2018, pozn.) a najvyšší súd (vo svojom vyjadrení zo 14. septembra 2018) súhlasili s upustením od ústneho pojednávania. Podobne sa vyjadrila aj sťažovateľka, ktorá vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo svojom vyjadrení z 15. novembra 2018.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

9. Predmetom sťažnosti sú tvrdenia sťažovateľky (uvedené v bode 2), že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

10. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní, vychádzajúc z písomných podaní účastníkov, preskúmal všetky námietky a dôvody sťažovateľky a zistil, že jej sťažnosť je čiastočne dôvodná.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

13. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

14. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

15. Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných

orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

16. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

17. Námiетка sťažovateľky týkajúca sa ňou tvrdeného porušenia označených práv (bod 1) napadnutým uznesením najvyššieho súdu je založená na argumente, že ak najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky bez toho, aby sa zaoberal prípustnosťou a dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, zatiaľ čo zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania nevyplýva zo zákona, porušil jej právo na spravodlivý súdny proces.

18. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 5 a súčasne návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení nevyhoveli 8/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

20. Z tohto hľadiska pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

„12. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

14. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu (www.nsud.sk), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

15. Vec prejednávajúci trojčlenný senát najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovanej len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jej dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP).“

21. V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľky je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.

22. Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu prijal k tejto otázke ústavný súd uznesením č. k. Plz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané:

„Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

23. Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokovávanej veci, ústavný súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach naň odkazuje.

24. Ústavný súd tiež v tejto súvislosti poznamenáva, že zo strany najvyššieho súdu medzičasom došlo k zrevidovaniu stanoviska vysloveného v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017, a to uznesením

veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP je prípustná.

25. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a najvyšší sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 ods. 1 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

26. Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku tohto nálezu]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

27. Vecným zaobraním sa sťažnosťou vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu ústavnému súdu bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy, a preto rešpektujúc zásadu vlastného sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011), ústavný nepovažoval za potrebné zaoberať sa namietaným rozsudkom krajského súdu, ktorý bude predmetom posúdenia zo strany najvyššieho súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

28. V súlade s čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

29. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu) a zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (bod 2 výroku tohto nálezu) sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd a následne prípadne aj krajský súd samy vyrovnali s ochranou práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

30. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka si uplatnila trovy konania z dôvodu právneho

zastúpenia v celkovej výške 390,50 € za dva úkony právnej služby vrátane 20 % DPH (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti).

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921 €. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaných porušení práv úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti), a to za každý úkon po 153,50 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 9,21 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 325,42 €. Keďže právny zástupca sťažovateľky je aj platcom DPH, uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli teda priznané v celkovej sume 390,50 €.

32. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018